

คำอธิบายหลักเกณฑ์ การจัดตั้งฟาร์มเลี้ยงโค กระบือ ของกรมปศุสัตว์

การจัดตั้งฟาร์มเลี้ยงโค กระบือ เพื่อส่งจำหน่ายต่างประเทศนั้น พอดีจะสรุปได้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. สถานที่ที่จะติดต่อสอบถามคือ ที่ทำการสัตวแพทย์จังหวัดทุกจังหวัด และที่กองควบคุมโรคระบาด กรมปศุสัตว์ ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร

2. จุดประสงค์ของผู้ที่จะตั้งฟาร์ม ถ้าผู้ที่จะตั้งฟาร์มเลี้ยงโค กระบือ ต้องการจะส่งโคออกไปจำหน่ายจะต้องตั้งฟาร์มโคโดยเฉพาะ แต่ถ้าจะส่งกระบืออย่างเดียวก็ต้องตั้งฟาร์มเลี้ยงกระบือไว้ ส่วนผู้ที่จะส่งออกทั้งโคและกระบือ จะต้องตั้งฟาร์มทั้งโคและกระบือด้วย

3. สถานที่ตั้งฟาร์ม อันนี้แล้วแต่ความสะดวกของเจ้าของฟาร์ม เพราะสถานที่ที่จะส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ ในปัจจุบันนี้มีเพียง 2 ทางคือ

3.1 ทางท่าออกกรุงเทพ ฯ ได้แก่ด่านท่าออกกรุงเทพ ฯ ทางน้ำ หรือโดยทางเรือ

3.2 ทางท่าออกในจังหวัดภาคใต้ ส่วนมากมีอยู่เพียง 2 ด่าน คือ

3.2.1 ด่านท่าออกกันตัง โดยทางเรือไปยังประเทศสิงคโปร์

3.2.2 ด่านท่าออกปาดังเบซาร์ โดยทางรถยนต์หรือรถไฟไปยังประเทศมาเลเซีย

สำหรับการส่งโค กระบือ ไปจำหน่ายยังประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์นี้ มีข้อตกลงกันว่าโค กระบือ ที่จะส่งไปจำหน่ายให้แก่ประเทศทั้งสอง จะต้องเป็นโค กระบือที่เลี้ยงอยู่ในเขตจังหวัดภาคใต้เท่านั้น คือ เขตปลอดโรคระบาดชนิดปากและเท้าเปื่อย ตั้งแต่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ลงไปจนถึงจังหวัดนราธิวาส แต่ในทางปฏิบัติสัตว์ที่จะส่งออกเป็นสัตว์จากจังหวัดชุมพรลงไปถึงนราธิวาส

ดังนั้น ผู้ที่ประสงค์จะส่งโค กระบือ ออกทางจังหวัดภาคใต้ จะต้องตั้งฟาร์มภายในเขต จังหวัดภาคใต้เท่านั้น ส่วนผู้ที่ส่งออกทางท่าออกกรุงเทพ ฯ จะต้องตั้งฟาร์มในภาคอื่นนอกจากภาคใต้ สุดแต่ความเหมาะสมของแต่ละผู้ที่จะส่งออกทั้งสองทาง ก็ต้องตั้งฟาร์มทั้งทางภาคใต้หนึ่งแห่งและภาค อื่นอีกหนึ่งแห่งรวมเป็นสองฟาร์ม

4. ลักษณะของฟาร์ม

- 4.1 ต้องเป็นฟาร์มเพื่อเลี้ยงโค กระบือ เป็นหลัก
- 4.2 ตั้งอยู่บนพื้นที่สะดวกในการระบายน้ำ มีหญ้า น้ำ พอดีเลี้ยงโค กระบือ ได้ ตลอดปี
- 4.3 ต้องมีคอกและเรือนโรงบังแดด กันฝน ถูกสุขลักษณะให้โค กระบือ อยู่อาศัย
- 4.4 ต้องมีเนื้อที่พอกับจำนวนสัตว์ที่เลี้ยง คือ โคหรือกระบือ 1 ตัว ต้องการเนื้อที่ ประมาณ 2 ไร่ เพื่อใช้เป็นที่ปลูกหญ้าและพืชอาหารสัตว์

5. การเลี้ยงโค กระบือ

โคหรือกระบือที่เลี้ยงในฟาร์มจะต้องเป็นโค กระบือ เพื่อใช้แรงงานและใช้เนื้อเป็นอาหาร เท่านั้น ไม่รวมถึงฟาร์มเลี้ยงโคและกระบือให้นม

5.1 เจ้าของฟาร์มต้องเลี้ยงโค หรือ/และกระบือ ซึ่งเป็นของตนเองเพื่อทำการผสม และขยายพันธุ์

5.2 ลักษณะของโค กระบือ ที่จะต้องเลี้ยงใช้ทำพันธุ์

5.2.1. โค กระบือ ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 2 ปี

5.2.2. เฉพาะโคตัวผู้ต้องมีขนาดสูงตั้งแต่ 1.20 เมตรขึ้นไป

5.2.3. เฉพาะกระบือตัวผู้ต้องมีขนาดสูง ตั้งแต่ 1.30 เมตรขึ้นไป

5.3 เมื่อมีโคตัวเมียมีขนาดสูงตั้งแต่ 1.10 เมตรขึ้นไป หรือมีกระบือตัวเมียมีขนาดสูง ตั้งแต่ 1.25 เมตรขึ้นไป ให้ถือว่าโคหรือกระบือที่มีขนาดสูงตามที่กล่าวนี้เสมือน เป็นสัตว์สงวนพันธุ์ ตามพระราชบัญญัติบำรุงพันธุ์ สัตว์ พ.ศ. 2509

5.4 จำนวนโค กระบือ ที่เลี้ยง

- 5.4.1 เจ้าของฟาร์มเป็นเอกชนต้องเลี้ยงโค หรือกระบือตัวเมียไม่น้อยกว่า 20 ตัว และโคหรือกระบือตัวผู้ 1 ตัว
- 5.4.2 เจ้าของฟาร์มเป็นนิติบุคคล ต้องเลี้ยงโคหรือกระบือตัวเมียไม่น้อยกว่า 40 ตัว และโคหรือกระบือตัวผู้ 2 ตัว
- 5.4.3 อัตราโคหรือกระบือตัวผู้ต่อจำนวนโคหรือกระบือตัวเมีย ต้องมีโคหรือกระบือตัวผู้ 1 ตัวต่อตัวเมีย 20 ตัว

6. การป้องกันโรค

- 6.1 ต้องทำการทดสอบวัณโรคและโรคแท้งติดต่อในโค กระบือทุกปี เมื่อปรากฏว่าเป็นโรคดังกล่าว ต้องคัดออกจากฟาร์มโดยจำหน่ายให้โรงฆ่าสัตว์หรือทำลาย
- 6.2 ในกรณีที่โค กระบือ เลี้ยงไว้ทำพันธุ์ ตามข้อ 5.2 และ 5.3 ต้องคัดออก ต้องหาโค กระบือ ที่มีลักษณะเดียวกันมาแทน เพื่อให้ได้อัตราตามข้อ 5.4.3
- 6.3 ต้องฉีดวัคซีนป้องกันโรคให้โค กระบือตามคำแนะนำของกรมปศุสัตว์

7. หลักฐานการเลี้ยงโค กระบือ

- 7.1 โค กระบือ ต้องมีตัวพิมพ์รูปพรรณทุกตัวและแสดงกรรมสิทธิ์เป็นของเจ้าของฟาร์ม
- 7.2 ต้องมีสมุดทะเบียนแสดงถึง
- 7.2.1 ยอดโค กระบือ พันธุ์ เพศ และอายุ
- 7.2.2 ตราหรือเครื่องหมายที่ติดตัวสัตว์
- 7.2.3 การเกิด
- 7.2.4 การตาย
- 7.2.5 การซื้อเข้ามา
- 7.2.6 การจำหน่าย - ขาย โอนหรือแลกเปลี่ยน

8. เจ้าของฟาร์มต้องแจ้งที่ตั้งฟาร์ม ชื่อฟาร์ม เนื้อที่ แพนผัง โดยส่งเข้าไปกรมปศุสัตว์ ยึดถือไว้เป็นหลักฐาน โดยยื่นผ่านสัตวแพทย์จังหวัดหรือยื่นตรงต่อกองควบคุมโรคระบาด กรมปศุสัตว์ ก็ได้ นอกจากนี้ เจ้าของฟาร์มต้องทำงบเดือนทะเบียนโค กระบือ ตามแบบของกรมปศุสัตว์ ส่งถึงกองควบคุมโรคระบาด กรมปศุสัตว์ อย่างช้าไม่เกินวันที่ 5 ของเดือนทุกเดือน

9. การยื่นคำขอจัดตั้งฟาร์ม จะยื่นตรงไปที่กองควบคุมโรคระบาด กรมปศุสัตว์ก็ได้ แต่ทางที่ถูกต้องและสะดวกกว่าควรจะได้ยื่นผ่านทางสัตวแพทย์จังหวัดก่อน เพื่อสัตวแพทย์จังหวัดจะได้ออกไปตรวจสอบตามคำขอว่าถูกต้องหรือไม่ เพียงใด พร้อมกันนั้นก็จะได้ให้คำแนะนำและแก้ไขส่วนที่ยังบกพร่องอยู่ให้ถูกต้องต่อไป จากนั้นสัตวแพทย์จังหวัดก็จะได้นำที่กเสนอกรม ผ่านกองควบคุมโรคระบาด เพื่อลงทะเบียนไว้ เมื่อกองควบคุมโรคระบาดตรวจสอบหลักฐานถูกต้องก็จะได้นัดคณะกรรมการตรวจฟาร์มออกไปตรวจฟาร์มดังกล่าวในโอกาสต่อไป

10. จำนวนสัตว์ที่เลี้ยงในฟาร์ม จำนวนสัตว์ที่จะต้องเลี้ยงแต่ละชนิดจะต้องให้ได้ส่วนสัมพันธ์กับโควตาที่ได้รับ สำหรับพ่อค้ารายเก่า คือ

10.1 ในระยะ 5 ปี เริ่มแต่ 9 ธันวาคม 2502 จนถึง 8 ธันวาคม 2517 ผู้ที่ได้รับจัดสรรโควตาโค และ/หรือกระบือ อยู่แล้ว จะต้องเลี้ยงโค และ/หรือกระบือตัวเมีย สำหรับขยายพันธุ์ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของโควตาต่อปี ที่ได้รับแต่ละชนิด ปีต่อไปจะต้องเลี้ยงเพิ่มให้อีกปีละไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 จนครบจำนวนโควตาต่อปีที่ได้รับ

10.2 ผู้ที่ได้รับโควตาอยู่แล้วเลี้ยงโค และ/หรือกระบือ ไม่ครบตามที่กำหนดในข้อ 10.1 คณะกรรมการพิจารณาควบคุมการค้าสัตว์กับต่างประเทศ (คสต.) จะพิจารณาตัดโควตาลงตามส่วนเพื่อนำไปจัดสรรให้แก่ผู้มีฟาร์มตามแต่จะเห็นสมควรต่อไป

11. หลักเกณฑ์การอนุญาตให้ส่งโคออกสำหรับพ่อค้ารายใหม่ ผู้ตั้งฟาร์มเลี้ยงโค มีดังนี้

11.1 ฟาร์มใดเลี้ยงโคลูกผสมให้ส่งโคออกไปจำหน่ายได้ในอัตราร้อยละ 30 ต่อเดือนของจำนวนแม่พันธุ์ ลูกโคผสมที่เลี้ยงในฟาร์มนั้น

11.2 ฟาร์มใดเลี้ยงโคพันธุ์แท้ โดยมีพันธุ์ประวัติ (Pedigree) แสดงยืนยันให้ส่งออกได้เป็น 3 เท่าของข้อ 11.1

11.3 ฟาร์มใดเลี้ยงโคทั้งพันธุ์แท้และพันธุ์ลูกผสม ให้ส่งออกได้ตามอัตราส่วนของข้อ 11.1 และ 11.2

11.4 ฟาร์มใดเลี้ยงโคพันธุ์แท้ และโคพ่อพันธุ์แท้เกินอัตราส่วนในการใช้ผสมพันธุ์ ที่ทางการกำหนดให้ส่งออกได้เท่ากับโคพันธุ์แท้ในข้อ 11.2 เฉพาะจำนวนพ่อพันธุ์ที่เกิน

11.5 การพิจารณาอนุญาตให้ส่งโคตามหลักเกณฑ์จะพิจารณาคราวละปี การพิจารณาประจำปีอาจพิจารณาเพิ่มเติมหรือตัดทอนจำนวนอนุญาตลงได้ตามความเหมาะสมและสถิติจำนวนสัตว์ของประเทศ

11.6 จำนวนสัตว์พ่อพันธุ์ หรือแม่พันธุ์ ที่คณะกรรมการของกรมปศุสัตว์ได้ไปตรวจและใช้เป็นหลักคำนวณให้ส่งออกได้ในรอบปีแล้วนั้น จะต้องเลี้ยงดูไว้ตลอดไป หากมีสัตว์ตายหรือมีความจำเป็นต้องจำหน่ายจะต้องมีหลักฐานไว้แสดงต่อคณะกรรมการตรวจฟาร์มที่จะไปตรวจ และหากมีการจำหน่ายเป็นจำนวนมากเกินร้อยละ 10 ของจำนวนพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์ แล้ว คณะกรรมการพิจารณาควบคุมการค้าสัตว์กับต่างประเทศจะพิจารณาตัดจำนวนที่อนุญาตให้ส่งออกในรอบปีนั้นลงตามส่วน หากพิจารณาตัดจำนวนส่งในรอบปีนั้นไม่ทันก็จะพิจารณาตัดในปีถัดไป

12. หลักเกณฑ์การอนุญาตให้ส่งโคออกเพิ่มขึ้นสำหรับพ่อค้ารายเก่า สำหรับพ่อค้ารายเก่า ผู้ได้รับจัดสรรโควตาโคส่งออกอยู่แล้ว และได้จัดตั้งฟาร์มเลี้ยงถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของกรมปศุสัตว์ตามข้อ 10.1 ถ้าเลี้ยงเพิ่มขึ้นอีกก็จะพิจารณาอนุญาตให้ส่งโคออกเพิ่มขึ้นอีกจำนวนหนึ่งต่างหากจากโควตาที่เคยได้รับอยู่เดิมตามหลักเกณฑ์ข้อ 11 ถึง 11.6 เช่นเดียวกัน

13. หลักเกณฑ์การอนุญาตให้ส่งกระบือออกสำหรับพ่อค้ารายใหม่ ผู้ตั้งฟาร์มเลี้ยงกระบือเมื่อได้จัดตั้งฟาร์มเลี้ยงกระบือตามหลักเกณฑ์ของกรมปศุสัตว์ และมีกระบือตัวเมียที่ใช้ผสมพันธุ์ ตั้งแต่ 60 ตัวขึ้นไปจะผ่อนผันให้ส่งกระบือออกไปจำหน่ายต่างประเทศได้ร้อยละ 10 ต่อเดือนของจำนวนกระบือตัวเมียที่เลี้ยงในฟาร์มหรือประสงค์จะส่งโคออกแทนก็ได้ ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสถิติจำนวนสัตว์ของประเทศด้วย

14. หลักเกณฑ์การอนุญาตให้ส่งกระบือออกเพิ่มขึ้นสำหรับพ่อค้ารายเก่า เมื่อตั้งฟาร์มถูกต้องตามหลักเกณฑ์และได้ดำเนินการเลี้ยงจริงจึงมีกระบือตัวเมียที่ใช้ผสมพันธุ์ได้เกินกว่าจำนวนโควตาที่ได้รับใน 1 ปี ให้ส่งกระบือออกไปจำหน่ายต่างประเทศเพิ่มขึ้นอีกได้ร้อยละ 10 ต่อเดือนของจำนวนที่เกินหรือประสงค์จะส่งโคออกแทนก็ได้ ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสถิติจำนวนสัตว์ของประเทศด้วย.